En de zee werd stil van hare verbolgenheid.

Jona in den storm is ons een machtig teeken Gods.

Israël was Gods volk.

Maar het doodde de profeten en steenigde die van Godswege tot hen gezonden waren en verliep zich hardnekkig in afgoderij.

Daarom moest hun verwerping als volk van God zeker komen.

Israëls God zocht daarom de heidenen.

In den storm baden de heidensche zeelieden, terwijl Jona sliep in valsche rust.

Zoo zal het met Israël gaan.

De heidenen zullen komen vragen naar het heil des Heeren, terwijl Israël in valsche rust ondergaat.

De zeelieden behouden en Jona weggeworpen, het profeteert de aanneming der heidenen, die de verwerping van Israël zal zijn.

Hierbij moet tusschentreden een offer.

Jona in de zee geworpen en ten offer gebracht voor het behoud der scheepslieden, wijst heen naar het éène groote offer, dat het behoud is der wereld.

Jona in den storm is daarom ook schaduw van den Christus.

De oude wereldzee werd beroerd door de zonde van één mensch.

De storm werd gestild door het offer van één mensch.

Zoo is ook de groote levenszee in heftige beroering door de zonde van één mensch.

Maar evenzeer door de offerande van één mensch is er stilling van Gods toorn, verzoening, vrede.

En deze éène is de meerdere dan Jona.

Want Jona vluchtte weg, maar Jezus gaf zich gewillig, opdat al Gods baren en al Gods golven over hem zouden heentrekken.

Jona's naam beteekent duif.

Maar bij dezen profeet is die naam een schrille wanklank.

Niet alzoo bij Jezus, Wiens naam Zaligmaker beteekent.

Jezus is de duif, die vrede verkondigt en medeelt door Zijn bloed.

Jona in den storm is ten derde ook een haken op de levenszee ons ter waarschuwing.

Wij mogen een roeping Gods niet ontloopen en als we 't niettemin trachten te doen zal de ongunst Gods ons zeker treffen.

Dan, hoe zondig blijkt te wezen de zelfverheffing in al haar vormen.

Het gerust zijn op eigen geestelijke voorrechten zonder bekommernis over het heil van hen, die buiten zijn.

Het Farizeïsme der Joden, de zelfvoldaanheid der christenen, het kerkisme van enghartige zielen — Jona in den storm waarschuwt u wat daarvan komt.

Ten slotte, Jona in den storm predikt ons, dat wij buiten Gods weg kunnen zijn.

Gods raad zal bestaan in eeuwigheid.

Geen onwillige dienstknecht kan Zijn hoog bestel ooit keeren.

Maar wij kunnen wel buiten Gods weg zijn.

Als het dan stormt in ons leven mogen wij wel vragen: is er ook oorzaak?

Dit behoeft niet altijd zoo te wezen.

Bij Job b.v. was het niet zoo.

Maar het kan toch zijn, dat de Heere een twist met ons heeft.

Zoeken wij daarvoor het licht des Heiligen Geestes!

En leeren wij van Jona, dat in zulke omstandigheden het eenig behoud ligt in gewillige overgave en onderwerping aan Gods recht.

Jona werd in den nood geen zelfmoordenaar als Judas.

Hij sprong niet over boord.

Maar hij boog zich gewillig en liet Gods recht over hem heengaan.

Nu behoeft er God lof! door ons geen offer gebracht te worden als door Jona.

Want het éène, algenoegzame offer is gebracht door het Lam Gods.

Tot Hem dan gevloden onder de stormen des levens.

Golgotha stilde den storm.

Aan den voet van het kruis wordt genoten vrede en rust.

J. G. KUNST.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

X.

De zaak-Ds Brussaard I.

Reeds sprak ik met mijn lezers af, dat ik bij mijn Synode-indrukken volstrekt niet de tijdsorde, waarop de verschillende stukken in behandeling kwamen, zou in acht nemen.

Daarom neem ik ditmaal een sprong van het begin naar het einde der Synode, om straks weer terug te springen naar het midden.

De zaak-Ds Brussaard en de zaak-Dr van Leeuwen stonden de laatste weken in het brandpunt der belangstelling en de aktualiteit daarvan willen we benutten om daarover het een en ander te zeggen.

Wel geraakt iemand, die Synode-indrukken schrijft, hier in een moeilijk parket.

Deze zaken toch werden in geheime zittingen verhandeld en in openbare zitting werden alleen de resultaten bekend gemaakt, waartoe de Synode in comité-generaal gekomen was.

Nu mogen wij natuurlijk van wat in besloten zitting verhandeld werd, geen indruk geven.

Toen de openbare zitting werd gehouden, hadden wij de Synode reeds moeten verlaten.

Deze leverde trouwens met betrekking tot deze punten niets bijzonders op.

Zoodoende kunnen wij alleen den indruk weergeven, welke de bekend geworden feiten op ons hebben gemaakt en staan wij alzoo op één lijn met hen, die de besluiten uit de krant hebben gelezen.

Beginnen we met de zaak-Ds Brussaard.

Het stemt ons tot voldoening, dat die nu in orde gekomen is.

Alle andere dergelijke zaken, waarover de Synode had te oordeelen, werden gevolgd door afzetting of schorsing.

Des te meer verblijdt het, dat deze zaak een gunstigen afloop had.

Wij hadden ons daarover trouwens geen oogenblik bezorgd gemaakt.

Schismatieke bladen schreven wel, dat Ds Brussaard veel verder van Assen afstond dan b.v. Ds van den Brink.

Maar ons was daarvan niets gebleken.

En met mededeelingen uit onderonsjes kunnen wij ons ten slotte niet inlaten.

Hoewel het vooruitzicht dan ook nimmer ontmoedigend was, had deze zaak nog al wat voeten in de aarde.

De oorzaak lag hierin, dat Ds Brussaard wel de door de Synode van Assen geëischte verklaring wilde afleggen, maar dat hij er nog een beslo ceel aan liet voorafgaan, waarvan men zich afvroeg: waartoe dient dit toch eigenlijk? en waarin uitdrukkingen voorkwamen, waarop wel het een en ander aan te merken was.

Ook nu nog in zijn antwoord aan de classis Haarlem ten overstaan van Deputaten der Synode scheen hij het noodzakelijk te vinden, die vóórverklaring nog eens op te nemen.

Gemakshalve drukken wij die hier nog eens af.

ten eerste, dat ik *na samenspreking met de Gen.* Synode en de daaruit gevolgde correspondentie, gevoerd tusschen mij en prof. Ridderbos, waarbij vanwege de synode nadrukkelijk is uitgesproken, dat het recht tot indienen van gravamina door de Synode volmondig erkend wordt; voorts dat het woord klaarblijkelijk voor het allerminst in strijd, doch veeleer synoniem is met „goede schriftuurlijke gronden"; wijders dat betreffende mijn uiteenzetting over het schriftgezag de Synode heeft uitgesproken gelijk zij deed en eindelijk dat de Synode door haar uitspraak gewenszins alle moeilijkheden van het Schriftverhaal in Gen. II en III opgelost acht, thans de aanvankelijk bij mij bestaande bezwaren tegen de uitspraak der Synode in zake den boom der kennis des goeds en des kwaads, de slang en haar spreken en den boom des levens zijn weggenomen; al is het dat ik ook nu nog enkele uitdrukkingen minder gelukkig gekozen acht en nog steeds van meening ben, dat mede daaruit voortvlociend veelvuldig misverstand tot betreurenswaardige handelingen geleid heeft; dat, naar ik meen, de uitspraak der Synode geen centrale waarheid betreft; dat de wijze van behandeling geenszins in alles mijn instemming heeft, met name, dat de Gen. Synode een belijdenisuitspraak deed, zonder dat de leden der Kerken en de mindere kerkelijke vergaderingen, zich hierover vooraf rustig konden bezinnen; en dat, ten aanzien van mijn persoon, ik meen, dat de Synode, of het eenvoudig bij de correspondentie had moeten laten, óf de door haar zelf gewilde bespreking van bezwaren in eigen kring had moeten afhandelen, óf anders mijn kerkeraad in de eerste plaats had moeten aanwijzen om zich van mijn houding te vergewissen, maar dat ik mij bij het een en ander neerleg, hoewel ik mij het recht voorbehoud, tot het indienen van een voorstel tot hereeniging

De eerste zinsnede, dat door de Synode het recht tot indienen van gravamina volmondig erkend wordt, is eigenlijk geheel overbodig. En het overbodige doet dikwijls kwaad. In dit geval zou men er licht uit kunnen afleiden, dat de Synode door eenige handeling den schijn op zich zou hebben geladen, alsof zij dit recht ontkende. Daarvan is natuurlijk geen sprake. Onder ons, Gereformeerden, is het een uitgemaakte zaak, welke geenerlei bevestiging behoeft, dat het recht tot het indienen van een gravamen ten allen tijde wordt geëerbiedigd. Daarvan nog te reppen lijkt op water naar de zee dragen.

Geheel overbodig moet ook de tweede zinsnede geacht, waarin er nota van wordt genomen, dat het woord „klaarblijkelijk" niet in strijd, maar veeleer *synoniem is met „goede schriftuurlijke grond".* De klaarheid moet immers blijken uit de Schrift zelf.

Eveneens moet als overbodig beschouwd de toevoeging van Ds Brussaard, dat hij zich het recht voorbehoudt een voorstel tot hereeniging in te dienen. Dat recht heeft niet alleen Ds Brussaard, maar iedereen. Alleen zullen de pogingen gebaseerd moeten zijn op de dogmatische beslissingen van Assen.

Niet minder overbodig was zijn herinnering aan de uitspraak der Synode betreffende zijn uiteenzetting over het Schriftgezag. Hij behoefde toch niet bevreesd te zijn, dat de Synode die overigens gereserveerde uitspraak zou terugnemen?

Op en top overbodig was wel de passage, dat de Synode door haar uitspraak geenszins alle moeilijkheden van het Schriftverhaal in Gen. II en III opgelost acht. Is dat niet verzekerd van het begin af, dat de eerste kerkelijke procedure over deze materie werd gevoerd? Wat zin had het dan dit nog eens in een verklaring vast te leggen?

Grootmoedig ging de Synode aan al deze overtollige werken voorbij. Zij zinspeelde er niet op. Blijkbaar wilde zij met deze zwakheden en eigenaardigheden van Ds Brussaard geduld hebben.

Een beetje anders stond het met de verklaring van Ds Brussaard: „dat naar ik meen de uitspraak der Synode geen centrale waarheid betreft".

Daarop is in onze Gereformeerde pers indertijd van alle kanten scherpe kritiek geoefend.

Met het oog daarop vooral zal indertijd de classis Haarlem hebben besloten deze verklaringen buiten beschouwing te laten.

Ook de Synode wilde dit blijkens haar uitspraak niet laten passeeren.

Zij gaf te verstaan, dat die zinsnede door haar niet voor haar rekening wordt genomen.

Maar dat niet alleen: zij wraakt die zinsnede, wijl zij meer verwarrend dan verhelderend moest werken.

Zij gaf daarbij als reden op: dat men hierin zonder andere toelichting kan lezen óf dat het onzeker stellen van de zintuiglijk waarneembare werkelijkheid der vier bekende bijzonderheden uit Genesis 2 en 3 het Schriftgezag niet raken, óf dat dit Schriftgezag geen centrale waarheid zou zijn.

Inmiddels kon op goeden grond de geruststelling worden gegeven, dat dit de bedoeling van Ds Brussaard niet was.

Immers in zijn latere verklaring had hij uitdrukkelijk gezegd, dat iemand, die de bedoelde bijzonderheden onzeker stelt feitelijk in strijd komt met het Schriftgezag en dat de centrale beteekenis van dit gezag door hem wordt erkend.

En dat niet alleen, maar ook tegenover de Synodale deputaten had hij dit volmondig uitgesproken.

Ofschoon daarmede de bewuste zinsnede nog niet geheel doorgelicht is, heeft zij — en dit moeten wij van Ds Brussaard gelooven — de gevreesde bedoeling toch niet.

En de Synode heeft haar oordeel hierover gegoten in zulk een vorm, dat in de toekomst niemand er een haak in kan vinden om er een afwijkend gevoelen aan op te hangen.

Want een Synode moet verder zien dan het heden.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Openbare schuldbelijdenis bij gedwongen huwelijk.

d. B. te A. vraagt, wat toch de schriftuurlijke grond mag zijn voor het eischen van openbare schuldbelijdenis bij gedwongen huwelijken, terwijl men bij andere zonden doorgaans genoegen neemt met schuldbelijdenis voor den kerkeraad.

Berust deze praktijk in de Gereformeerde Kerken op een Synodaal besluit, of op traditie?

Maakt ze geen willekeurig onderscheid tusschen zonde en zonde?

Wordt er wel ergens in de Schrift vonnis gesproken over de gemeenschap, die een huwelijk noodzakelijk maakt?

Valt ze wel metterdaad onder de zonde tegen het 7de gebod?

Heeft een kerkeraad het recht iemand te censureeren, die in dit geval zou weigeren openbare schuldbelijdenis te doen?

Omdat ik op dit oogenblik geen andere vragen in petto heb, zal ik, in 't vertrouwen, dat ik daarmee niet tast in de rechten van een der andere medewerkers van ons blad, d. B.'s vraag met een kort bescheid beantwoorden.

1e. is de meening van d. B. als zou het eischen van openbare schuldbelijdenis, in het genoemde geval, in onze kerken algemeen zijn, niet juist. Trouwens, d. B. zelf blijkt kerken te kennen, waar deze gewoonte niet bestaat.

2e. dit verschil in praktijk bewijst reeds, dat het vorderen van openbare schuldbelijdenis in casu niet berust op een besluit der kerken in Generale Synode, maar dat de kerken de wijze van handelen, aan elkaars prudentie hebben overgelaten.

Iets, wat zich ook niet anders verwachten laat bij kerken, die elkanders vrijheid tot het uiterste eerbiedigen, en die met name in de teedere zaak der tuchtoefening zoo weinig mogelijk algemeenbindende regelen stelden;

3e. hoe weinig ze zulke algemeen-bindende regelen wilden ten opzichte van de wijze waarop, na een of andere zonde de verzoening moest geschieden, blijkt overtuigend uit Art. 75 der Kerkenordening, dat, zelfs bij openbare zonden, „den vorm en de wijze waarop de verzoening tot de meeste stichting van iedere kerk" dient plants te hebben, óók de vraag, of ze in 't openbaar geschieden moet, overlaat aan het oordeel des kerkeraads;

4e. dat de gemeenschap, die een huwelijk noodzakelijk maakt, naar onze belijdenis in Zondag 41 van den Catechismus, wel waarlijk een zonde tegen het zevende gebod is, en wel één der allerergerlijkste; reden, waarom het vonnis der H. Schrift

over de echtbreuk ook inhoudt een vonnis over dit kwaad;

5e. dat het eischen van openbare schuldbelijdenis van deze zonde, zonder haar van elke andere zonde te vorderen, nog volstrekt niet insluit een verschooning van ander kwaad, maar, zonder vergelijking van deze zonde op zichzelve met andere zonden, kan berusten (zie Art. 75 K. O.) op de overweging, dat (om het veelvuldig voorkomen van dit kwaad en op de toegeeflijkheid in zijn beoordeeling de stichting der gemeente eischt, dat het met meer gestrengheid dan vele andere bestraft worde;

6e. dat wie in deze schrikkelijke zonde viel, en weigert daarvan in het openbaar belijdenis te doen, door verzet tegen de van Christus ingestelde ambten bij zijn eerste zonde een tweede voegt, reden geeft aan de oprechtheid van zijn berouw te twijfelen, en daarmee zich stellig de censuur waardig maakt, al zal een kerkeraad ook daarbij elk afzonderlijk geval opzichzelf hebben te beoordeelen.

V. F.

Correspondentie. K. te M. en M. te H. Als u de moeite wilt nemen nog eens rustig over te lezen wat ik in no. 41 van den 7den jaargang, pag. 323 schreef, heb ik hoop, dat u het antwoord op uw vragen en opmerkingen vinden zult.

M. te H. 't Is me niet duidelijk, wat u bedoelt met de eerste der vragen, waarop u een antwoord begeert: „of het, nu reeds honderden jaren de grondslag der prediking geweest is, het Woord des Heeren: „Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was"; geen tijd wordt, om aan de beurt te laten komen des Heeren woord: „Ik doe het niet om uwentwil, maar om mijns grooten Naams wil". Vóór ik haar beantwoorden kan, zal ik daarom eenige toelichting noodig hebben.

Op vragen van zóó algemeenen inhoud en zoo vage strekking, als: of ik ook de toestanden tegenwoordig niet zus of zoo vind, kan ik in deze rubriek natuurlijk niet ingaan. F.

LITERATUUR EN KUNST.

De bruid van het Glommendal.[1])

Enkele weken geleden handelden we over een nieuwen roman uit de Skandinavische letterkunde en thans vraagt andermaal een boek uit die rijke literatuur onze aandacht, een roman van den Noorschen schrijven Jacob B. Bull „Glomdall's Bruden", vertaald door Wilma, onder den titel „De Bruid van het Glommendal".

Met Hans Aanrud, Jacob Hilditch, Hans Seland e.d. behoort J. B. Bull tot de reeds wat oudere Noorsche volksschrijvers, die bij voorkeur vertellen van het landleven en van de eenvoudige menschen der bergdalen. Groote literaire waarde hebben deze boeken in den regel niet; ze staan eigenlijk buiten de heerschende tijdstroomingen der Noordelijke letterkunde. Maar in de ongepasmakte verhalen, die zij brengen over de dalbewoners en hun verhoudingen schuilt vaak een opvallende kracht van karakteruitbeelding. En het is zeker deze eigenschap, die ook den schrijver Bull kenmerkt en bepaaldelijk in „Glomdall's Bruden" uitkomt, die Wilma er toe gebracht heeft dezen roman te vertalen.

Niet in het gegeven in de eerste plaats, maar in de milieu-teekening, die het meebrengt, ligt voor ons aanleiding een artikel aan dezen vertaalden roman te wijden. Immers, doel van deze rubriek is vooral ook de lezers opmerkzaam te maken op geschikte lectuur en op de qualiteiten, die een boek verdienstelijk maken en, al is beperking in dezen eisch, goede „vertalingen" komen daarbij zeker ook in aanmerking.

De plaats van handeling is een der meest woeste streken van het Noorsche bergland, de oever van de Glommen, een wilde zijrivier van de groote Elf. Op de eenzame hoeve „bij den beschrand, de eenige, mijlen ver in den omtrek, woont Ola Eriksen, die, afwijkend van de traditie, getrouwd is met een vrouw uit een ander dal, het Groote-Elfdal. Als, tegen den gang van zaken in het geslacht in, geen zonen geboren worden, maar, in het derde jaar van haar huwelijk de moeder een dochtertje ontvangt, zegt de Vader: „Die menschen daar bij jullie moeten toch wel zwakkelingen zijn". Maar in die zonderlinge woorden steekt geen boosheid of onvriendelijkheid, want „Ola Eriksen, die bedacht, dat hij behalve Kari (= zijn vrouw) nog acht vette koeien met een paard en een slede had gekregen en bovendien het groote stuk bosch vóór aan het Sleutelmoeras, had er vrede mee"..... en hij nam „een nieuwe pruim uit zijn koperen tabaksdoos en ging heen, want hij had aan den voorkant van de schuur nog wat palen op te zetten voor het drogen van het koren in den herfst".

't Is de moeite waard deze fragmenten te citeeren, want ze doen beter dan vele woorden het karakter van den man zien en typeeren voortreffelijk de mentaliteit van zoo'n verroenzaamden dalbewoner, die alle dingen naar één maatstaf meet en 't zich verder niet moeilijk maakt. Er is in die mannenfiguren uit de Skandinavische literatuur altijd iets van dat fatalisme, dat, zich machteloos wetend tegen de krachten der natuur waarvan toch heel hun doening afhankelijk is, tegenslag met gelatenheid en voorspoed zonder uitbandigheid aanvaardt. En deze Ola is van dat type een merkwaardig voorbeeld.

Kort na den zwaren tocht naar de kerk, waar het kind gedoopt worden moet, wordt de vrouw ziek en sterft. Ola hertrouwt niet („dat was niet uit eerbied voor de nagedachtenis van de moeder; die zou daarbij niet in den weg hebben gestaan, want de hoeve had een boerin noodig", omdat zijn zuster met krachtige hand de huishouding bestuurt. En deze zuster is dan tegelijk moeder over Berit, (de dochter), die tot haar 16e jaar daar op den Glomhof leeft, zonder ooit iemand te zien.

Dan, 16 jaar oud, moet ze ter catechisatie naar het dorp over de bergen en tot den tijd der lidmatenbevestiging moet ze daar blijven, in het gezin van een bloedverwant. Gjermund, de zoon des huizes, vindt het aanstonds vanzelfsprekend, dat zij boerin op Haugset zal worden en kan het daarom slecht verdragen, dat zij zoo weinig notitie van hem neemt. Zij heeft trouwens voor niemand aandacht. Slechts met een der knechts, Thore Braaten, wisselt ze van tijd tot tijd eenige woorden. Maar die weinige woorden zijn voor dezen voldoende om van haar te houden en ook om te weten, dat zij hem boven anderen verkiest.

En nu begint het eigenlijk verhaal van den strijd om Berit, tusschen Gjermund, den rijken boer, en Thore, den armen daglooner die — het gegeven geeft aanleiding om te zeggen: natuurlijk — ten voordeele van den laatste wordt beslist. Want zoo'n „geval" is er een van het echte romantiek-soort en 't wordt dus ook op romantische manier opgelost.

Maar — we zeiden het al — 't verhaal zelf is 't ook niet, wat onze opmerkzaamheid trekt tot dit boek. 't Is de omgeving in psychischen zin, de karakterteekening, die het merkwaardig maakt, samen met de verhoudingen, zooals ze onder de Noorsche bergbewoners zijn.

Want men merkt van den strijd aanvankelijk niets. Thore zwoegt en slaaft, om zich een bestaan te verzekeren, aan ontginningswerk; hij moet eerst wat hebben aan te bieden! En Gjermund, omgekeerd, doet niets, dan met Berits vader overzenkomen, dat zij voor hem bestemd is.

Berit weet wel van Thore's toegewijden arbeid, niet van de afspraak tusschen Gjermund en haar vader; daarvan hoort ze eerst als in de kerk wordt afgelezen, dat ze met Gjermund ondertrouwd is. 't Is de gewoonte van het land, dat bruid en bruidegom elkaar eerst ontmoeten op den trouwdag bij de kerk. En dus heeft Berit gelegenheid Thore te waarschuwen. Deze ontvoert haar op den trouwdag (terwijl de bruiloftsgasten in Ola's huis zitten te smullen van de taart! en brengt haar naar de woning van zijn ouders over de rivier. Ola en Gjermund zijn woedend, maar Berit stoort zich daaraan niet, zoomin als Thore bang is voor Gjermund, die met een bijl! zijn „bruid" komt terugeischen.

Nu wordt de dominee in 't geval betrokken en ook dat is weer typisch-Noorsch. Want de kerk is Staatskerk en de dominee, behalve predikant, ook ambtenaar met juridisch gezag bekleed. De dominee wist niets van de afspraak tusschen Gjermund en Ola en acht zich dus mede bedrogen en doordat men hem de afkondiging heeft laten doen, hebben de drijvers zich ook aan het wettelijk gezag vergrepen.

Krachtig treedt hij nu op, tegelijk als geestelijke en als rechtsambtenaar: hij spreekt Ola van moedwillige vrijheidsbeneming en van meineed tegenover de kerk en Gjermund en diens vader dreigt hij met gevangenisstraf. 't Eind is, dat ze 't hoofd in den schoot leggen en Berit terugkeert naar huis, nadat is vastgesteld, dat de afkondiging van haar huwelijk met Thore den volgenden Zondag zal geschieden.

Vooral ook dit gedeelte is interessant uit het oogpunt van karakterteekening. De predikant in zijn dubbele waardigheid is even typisch als de stugge, hard-koppige boeren en de wijze, waarop heel de zaak door dezen getracteerd wordt heeft iets van een handelstransactie, zoo, alsof het gaat om een stuk vee. Het woord van de dominee: „wij kunnen onze kinderen niet meer als een stuk vee beschouwen", wijst daar trouwens op.

Gjermund en zijn vader berusten mokkend, maar de dominee gaat door: „twee jonge menschen, die elkaar liefhebben en voor hun liefde lijden, hebben iedereen op hun hand" beweert hij. En de trouwdag wordt bepaald.

Nu echter is 't de beurt van Gjermund om de zaak in de war te sturen. Den nacht te voren maakt hij de veerbooten los (die onmiddellijk met den stroom wegdrijven) om zoo den bruidegom te verhinderen over de Glommen te komen. 't Geeft natuurlijk een groote consternatie, als de bruidsstoet gereed staat naar de kerk te gaan. Zelfs is er iets komisch in de situatie, dat de bruigom, op z'n paaschbest, aan den eenen kant van de rivier staat, de bruid en haar verwanten aan de andere zijde. Maar dan drijft een van Ola's knechten een sterk paard over den stroom en, als dat den overkant heeft bereikt, slingert Thora zich op den rug van het dier en, nat tot op zijn borst, bereikt hij den overkant. Hoog boven zijn hoofd draagt hij de bruidskroon (traditioneele tooi voor de bruid die hij droog overbrengt.

Gjermund is overwonnen en de trouwplechtigheid heeft plaats, onder groote belangstelling.

Men ziet het, in de bewerking van het op zichzelf niet veel beteekenende gegeven is dit boek zeker origineel. En Wilma is er in geslaagd haar vertaling geheel het karakter van 't oorspronkelijk te doen behouden; taal en styleering zijn die van de Skandinavische boeken, en de locale kleur, die onmisbaar is om de geschetste verhoudingen in het juiste licht te zien, is voortreffelijk getroffen. De menschen uit de Noordelijke landen en vooral zij, wier bestaan gevormd wordt door én afhankelijk is van de krachten der natuur, zijn geheel anders dan wij, vooral ook in hun godsdienstig leven. Let men daarop niet, of weet een vertaler dat niet te doen uitkomen, dan worden boeken als dit vreemdsoortigheden en schijnen ze oppervlakkig. Blijft deze psyche echter bij de vertaling bewaard (maar zulks vordert schrijverstalent bij den vertaler), dan zijn ze karaktertypeeringen uit een andere dan de ons bekende werkelijkheid en alzoodanig van waarde. Wilma heeft met sobere woorden deze effecten weten te bereiken en daarom verdient haar boek, dat als verhaal in z'n romantiek ook wel boeit, onze aandacht.

C. T.

[1]) Uitg. U. M. Holland, Amsterdam.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Zendingsfilm.

In de week van 24 tot 27 October werd te Amsterdam de gewone Algemeene Zendings-Conferentie gehouden. Ditmaal droeg ze een eenigszins feestelijk karakter. Het was toch 40 jaren geleden, dat ze door Ds P. van Wijk was gesticht. Er waren wel eens tijden, dat het met de Conferentie gedaan scheen; doch telkens ontving zij nieuwe levenskracht. De lijst van de corporaties, welke als Comité voor de Conferentie werkzaam zijn, heeft een eerbiedwaardige lengte. De algemeene zendingsdeputaten der Geref. Kerken zijn vertegenwoordigd door Ds D. Pol, Ds W. Breukelaar heeft zitting voor het Christelijk Comité voor Indië en Ds W. W. Smitt voor de deputaten der zending op Soemba.

Het uitgebreide programma gaf getuigenis van het feestelijk karakter der Conferentie. Behalve de gewone ontmoetingssamenkomst werd er in het Concertgebouw een „feestelijke samenkomst" gehouden, waar de Chr. Oratoriumvereeniging zong en drie sprekers optraden; bovendien werden des Woensdagsavonds in onderscheidene kerken zendingssamenkomsten gehouden. Het trof ons, dat deze laatste samenkomsten alleen in Hervormde kerkgebouwen plaats hadden, en onder de sprekers de Gereformeerden ontbraken. Wij betreuren dit. Verondersteld mag worden, dat de regeling dezer kerkdiensten niet door het Comité der Conferentie is getroffen. Maar het blijft toch jammer, dat de wekelijksche dienst in de Keizersgrachtkerk ditmaal niet speciaal tot een zendingsdienst was ingericht. Nu werden de Gereformeerden, die een zendingsdienst wilden bijwonen, naar een der Hervormde Kerken gedreven.

De te behandelen onderwerpen waren zeer algemeen, en aan deskundige inleiders toevertrouwd.

Eerst kwam de Islam ter sprake; de zendingsdirector Crommelin beantwoordde de vraag: „Welke punten van aanraking biedt de Islam voor de prediking van het Evangelie?", terwijl Ds A. Pos, zendeling te Djocja, het tegendeel ontvouwde: „Welke punten van verschil?" Hetzelfde geschiedde met het Animisme.

Over het Christendom werd ook gesproken, en wel in drieërlei opzicht: „De gemeente in haar eerste ontwikkeling; „De gemeente in haar verdere ontwikkeling"; en „De zendende gemeente".

Dit laatste onderwerp werd ingeleid door den zendingsdirector Rijnders. Logisch past het niet bij de beide andere inleidingen; immers men zou, op den titel afgaande, meenen, dat het ging over den zendingsdrang bij de gemeente op het zendingsveld. Doch bedoeld werd de „home base", de zendingsdrang der kerk in het moederland.

Hier nu sloot zich de zendingsfilm bij aan.

Met geestdrift wekte Ds Rijnders zijn talrijke toehoorders op, om zich aan het zendingswerk te geven. Het valt toch niet te ontkennen, dat aan dien zendingsdrang nog al wat ontbreekt. Daarom konden wij ons heel goed vinden in de eerste stelling van Ds Rijnders: „De zendende gemeente vindt het voornaamste motief voor haar zendingsroeping in de opdracht, haar door haar Heiland verstrekt. Andere motieven moeten hieraan ondergeschikt blijven". Zending drijven is dus het volbrengen van een roeping, is gehoorzaamheid aan onzen Koning. Dit besef mag wel levendig zijn, ook in elk gereformeerd hart.

Dat de „kerkelijke zending" bij de behandeling van dit onderwerp niet geheel achterwege kon blijven, ligt voor de hand. Het scheen ons toe, dat Ds Rijnders de zending der genootschappen en vereenigingen gaarne in het kerkelijke spoor zou hebben. Dit is echter voor hem geen beginselkwestie. Stelling 3 toch luidde: „De wijze, waarop de gemeente haar roeping vervult, hangt af van bij-